

for Fællesskabet langt større problemer end ved en associering i form af en toldunion. Ved alle hidtidige drøftelser om europæiske landes forbindelse med Det europæiske økonomiske Fællesskab i form af et frihandelsområde blev det tydeliggjort, at handelsforbindelsen mellem de associerede lande og Fællesskabet ville blive yderst besværlig på grund af de detaljerede administrative bestemmelser, som vil være nødvendige. Alene indførelsen af oprindelsescertifikater rejser talrige spørgsmål, som på ingen måde er lette at løse. Bortset fra disse tekniske vanskeligheder rejser der sig for Fællesskabet også det politiske spørgsmål, i hvilken udstrækning det vil tillade en associering af tredjelande i form af et frihandelsområde. Fremfor alt drejer det sig her om at konstatere, om en sådan associering styrker eller svækker Fællesskabet, om det associerede land ved en sådan status ville opnå ensidige fordele, og sluttelig om det pågældende lands berettigede interesser ikke ville kunne tilgodeses på anden måde.

107. Den hidtil eneste associering med Fællesskabet i form af et frihandelsområde er det, der er oprettet med de oversøiske lande og territorier i henhold til CEE-traktatens fjerde del. For de pågældende lande bliver der hermed åbnet adgang til fællesmarkedet, uden at disse lande på den anden side påtager sig forpligtelse til at anvende fællestariffen over for tredjelande. Den valgte løsning tager sigte på at lette en økonomisk udvikling, og der er ikke umiddelbart forudset en tilnærmelse til Fællesskabet som ved den græske aftale.

108. Fællesskabet må ved en undersøgelse af spørgsmålet, om der også for europæiske industrilande kan anvendes en associeringsform som frihandelsområdet, være yderst tilbageholdende. Frihandelsområdet gennembrøder toldunionens princip, idet det sætter fællestoldtariffen ud af spillet for det pågældende område. Det er yderst tvivlsomt, om det således frembragte hul i praksis kan lukkes til ved en harmonisering af de ydre todsatser eller ved administrative forskrifter, der skal forhindre, at varer, der udefra strømmer ind i det pågældende land, føres videre ind i Fællesskabet.

109. Det er ikke let at drage en almen slutning på grundlag af drøftelsen af de talrige tekniske, handelspolitiske og poli-

tiske problemer, der rejser sig i forbindelse med en associering i form af et frihandelsområde. Frihandelsområder af større omfang er yderst sjældne, og der gives intet tilfælde, hvor en større toldunion, der er under dannelse, allerede før sin endelige oprettelse og økonomiske stabilisering har omgivet sig med en ydre kreds af frihandelsområder.

110. Vedrørende denne problemkreds må man da fastholde, at et frihandelsområde i betragtning af de mangfoldige, ikke helt overskuelige vanskeligheder, det rejser for Fællesskabet, ikke danner nogen ideel form for tredjelandes associering.

c) Særlige aftaler om økonomisk samarbejde.

111. Som allerede nævnt foreskriver artikel 238 på ingen måde en toldunion eller et frihandelsområde; den åbner blot i almindelighed mulighed for en associering med Fællesskabet.

Derfor kan det ikke på forhånd udelukkes, at der inden for rammerne af denne artikel afsluttes aftaler, der ikke falder ind under de to ovenfor nævnte former. Da bestemmelserne i artikel XXIV i GATT-overenskomsten imidlertid kun anerkender toldunionen og frihandelsområdet som undtagelser fra bestemmelserne om mestbegunstigelsesklausulen, måtte de ved en sådan aftale tilsikrede toldbegunstigelser indrømmes alle GATT-lande.

112. Fra et politisk synspunkt måtte det utvivlsomt hilses med tilfredshed, hvis sådanne associeringsønsker, som udelukkende kan tilskrives frygten for en konkret skadevirkning på handelsforbindelserne, kunne opfyldes ved en sådan aftale. Thi alene ønsket om at opretholde og videreudvikle handelsforbindelserne vil ikke over for alle de øvrige handelspartnere kunne begrunde en så omfattende begunstigelse, som en toldunion eller et frihandelsområde ville indebære. Da Fællesskabet i alle tilfælde kun vil være i stand til at associere et ringe antal af sine handelspartnere gennem et præferencesystem, må det nødvendigvis diskriminere over for alle de øvrige handelspartnere, for hvem denne vej ikke står åben.

113. En associering gennem særlige aftaler om økonomisk samarbejde er således ud fra et politisk synspunkt overordentlig nyttig,